

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและประชากรตัวอย่าง ขั้นตอนดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษามหาบทที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ในการบริหารการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในการบริหารการศึกษา

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1,094 คน และผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา จำนวน 72 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,166 คน

ตัวอย่างประชากร ใช้ตัวอย่างประชากรสำหรับการวิจัยดังนี้

กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่

1. ศึกษานิเทศก์จังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน
2. ศึกษานิเทศก์อำเภอ ใช้ตัวอย่างประชากรซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลากจากศึกษานิเทศก์อำเภอทั่วประเทศ จำนวน 706 คน สุ่มมาเป็นตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์ของมอร์แกน จำนวน 248 คน

3. ประธานกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน

4. หัวหน้าศูนย์หรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
ใช้ประชากรทั้งหมดจำนวน 72 คน

5. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน
72 คน

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ใช้
ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน

รวมทั้งตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น จำนวน 608 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ได้กำหนดขั้นตอนการ 6 ขั้นตอน เขียนเป็นแผนภูมิ
 ไต่ดังนี้

รายละเอียดขั้นตอนดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท และบทบาทของศึกษาธิการจังหวัด ในการบริหารการศึกษา โดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัย กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยประมวลจากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและบทบาทของศึกษาธิการจังหวัด ในการบริหารการศึกษา จากการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป็นบทบาทของศึกษาธิการจังหวัด 12 ด้าน คือ

1. การให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด
2. การกำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษา
3. การวางแผนพัฒนาการศึกษา
4. การประสานงานการจัดกิจกรรมการศึกษา
5. การส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน
6. การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติทางการศึกษา
7. การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา
8. การควบคุมมาตรฐานการศึกษา
9. การงบประมาณและการบริหารงานการเงินและบัญชี
10. การบริหารงานบุคคล
11. การบริหารงานธุรการ
12. การติดตามและประเมินผล

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวการวิเคราะห์เอกสาร

การสร้างแบบสอบถาม ได้นำบทบาทของศึกษาธิการจังหวัด ในการบริหารการศึกษา 12 ด้าน มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใ้ส่งแบบสอบถามไปให้ตัวอย่างประชากร
ทางไปรษณีย์ และขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์เช่นกัน ส่วนการเก็บข้อมูล
จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใ้ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมและใ้จากแบบสอบถาม
มาทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ความชัน เลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ตลอดจนการแจกแจงเนื้อหาของข้อมูลที่ใ้จากการศึกษาเอกสาร

ขั้นที่ 6 การรายงานผลการวิจัย ใ้ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผล
และเสนอเป็นรายงานผลการวิจัยเป็นบท ๆ รวม 5 บท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวการวิเคราะห์
แบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใ้สร้างขึ้นสำหรับสอบถามตัวอย่าง
ประชากร มีลักษณะเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของศึกษาธิการจังหวัดในการบริหาร
การศึกษา 12 คำถาม มีคำถาม จำนวน 89 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทที่ศึกษาธิการจังหวัดใ้
ปฏิบัติจริง มีระดับการปฏิบัติใ้เลือกตอบ 2 ระดับ คือ ใ้ปฏิบัติและไม่ใ้ปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทที่ศึกษาธิการจังหวัดควรมปฏิบัติ
มีระดับที่ควรมปฏิบัติใ้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ

ควรมปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 4
ควรมปฏิบัติมาก	มีค่าเท่ากับ 3
ควรมปฏิบัติน้อย	มีค่าเท่ากับ 2
ควรมปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1
ไม่ควรมปฏิบัติ	มีค่าเท่ากับ 0

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับมหานิติศึกษาธิการจังหวัดโคกโพธิ์ไชยที่จริงที่
 ครอบงำและที่ไม่ครอบงำเพิ่มเติมจากที่ได้ระบุไว้ในตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นคำถามแบบ
 ปลายเปิด

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วก็นำไปปรึกษาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ
 ของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วุฑฒานุกร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
3. นายบรรจง ชูสกุลชาติ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายคุณิ วงษ์ศิริชว บัณฑิตวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวง
 กระทรวงศึกษาธิการ
5. ดร. มุณีศรี ทองอยู่ ผู้อำนวยการกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง
 กระทรวงศึกษาธิการ
6. นายสมเชาว์ เกษประทุม ผู้อำนวยการกองวิชาการบริหารบุคคล สำนักงาน
 ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ
7. ดร. ประมวล เสนาฤทธิ หัวหน้าฝ่ายสถิติ วิจัยและประเมินผล กองแผนงาน
 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. แนวการวิเคราะห์เอกสาร เป็นตารางวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
 ของศึกษาธิการจังหวัด 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงาน
 ศึกษาธิการจังหวัด และรายงานการปฏิบัติราชการของศึกษาธิการจังหวัด ที่เป็นกลุ่ม
 จังหวัดตัวอย่างซึ่งสุ่มจากจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ กวาง แล็ก ความเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ
 ในเขตการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 23 จังหวัด คือ

จังหวัดขนาดใหญ่ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี นครสวรรค์ เชียงใหม่ ขอนแก่น
 อุบลราชธานี นครราชสีมา

จังหวัดขนาดกลาง ไทแก๋ นครปฐม ตรีัง ราชบุรี สระบุรี กำแพงเพชร
น่าน ยะโสธร ปราจีนบุรี

จังหวัดขนาดเล็ก ไทแก๋ ปทุมธานี ยะลา ชุมพร พังงาน สมุทรสงคราม
อ่างทอง แม่ฮ่องสอน มุกดาหาร นครนายก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร
เพื่อให้ตอบแบบสอบถามและขอให้ส่งแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์
โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 608 ชุด ได้รับคืนมาและสามารถวิเคราะห์ได้จำนวน
507 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.39 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนจำนวน ตามกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	72	52	72.22
2. ศึกษาธิการจังหวัด	72	62	86.11
3. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	72	60	83.33
4. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด	72	56	77.78
5. ประธานกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด	72	53	73.61
6. ศึกษาธิการอำเภอ	248	224	90.32
รวม	608	507	83.39

2. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และรายงานการปฏิบัติราชการของศึกษาธิการจังหวัด ปีงบประมาณ 2529 ซึ่งได้มาจากจังหวัดตัวอย่าง จำนวน 24 จังหวัด ตามแนวการวิเคราะห์เอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทที่ศึกษาธิการจังหวัดได้ปฏิบัติจริงซึ่งได้จากแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร ทำการวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรและค่าร้อยละรวมของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สถิติ ดังนี้

$$\text{สูตร ค่าร้อยละในรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

1.2 ข้อมูลตอนที่ 1 ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ศึกษาธิการจังหวัดควรปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่ามัธยเทศ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่มประชากร และหาค่ามัธยเทศรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม โดยใช้สถิติ ดังนี้

$$\text{สูตร 1. } \bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่ามัธยเทศ}$$

$$fX = \text{ผลรวมของค่าระดับที่ควรปฏิบัติ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

$$2. \bar{X}_t = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^k N_i \bar{X}_i$$

\bar{X}_t = ค่ามัธยฐานเลขคณิตรวม

$N_{i=1}$ = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งกลุ่ม

$$3. S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

$$4. S_t = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k N_i (S_i^2 + d_i^2)}{N}}$$

S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

S_t = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม

fX = ผลรวมของค่าระดับที่ควรปฏิบัติ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

S_i = S.D. ของข้อมูลที่สุด 1

$d_i = \bar{X} - \bar{X}_t$

ค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาแปลความหมายเป็นระดับของบทบาทที่ควรปฏิบัติ เป็น 5 ระดับ คือ

3.51 - 4.00 หมายถึง ควรปฏิบัติมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายถึง ควรปฏิบัติมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง ควรปฏิบัติน้อย

0.51 - 1.50 หมายถึง ควรปฏิบัติที่น้อยที่สุด

0.00 - 0.50 หมายถึง ไม่ควรปฏิบัติ

1.3 ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติจริง ที่ควรปฏิบัติและที่ไม่ควรปฏิบัติที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุเพิ่มเติม ทำการ วิเคราะห์ด้วยการนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ ตามเนื้อหาและจัดลำดับความสำคัญ

2. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงเนื้อหา เป็นหมวดหมู่ตามแนววิเคราะห์เอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ทั้งส่วนที่ 1 และ ส่วนที่ 2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย